

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. L.**, zastoupený JUDr. Jiřím Miketou, advokátem se sídlem Jaklovecká 1249/18, Ostrava – Slezská Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, za účasti osob zúčastněných na řízení: **1) Ředitelství silnic a dálnic ČR**, se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4, zastoupený JUDr. Markem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem Masarykovo náměstí 91/28, Karviná - Fryštát, **2) Česká telekomunikační infrastruktura a. s.**, se sídlem Olšanská 2681/16, Praha 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 5. 2016, č. j. MSK 70878/2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 12. 2016, č. j. 22 A 67/2016 – 47, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se** odkladný účinek **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností ze dne 18. 1. 2017 brojí žalobce, jakožto stěžovatel, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) v rozsahu jeho výroků II. až IV.

Výrokem I. napadeného rozsudku byla stěžovatelova žaloba v části týkající se určení náhrady za předmět vyvlastnění a v části týkající se souvisejících nákladů správního řízení vyloučena k samostatnému projednání. Výrokem II. byla žaloba ve zbývající části zamítnuta. Výroky III. a IV. bylo rozhodnuto o nákladech řízení o žalobě.

Stěžovatel v podání obsahujícím kasační stížnost též navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, aniž uvedl bližší odůvodnění uvedeného návrhu. V reakci na výzvu k doplnění důvodů návrhu na přiznání odkladného účinku, učiněnou usnesením

Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 As 22/2017 – 11, doplnil stěžovatel svůj návrh na přiznání odkladného účinku dvěma podáními ze dne 31. 1. 2017.

Stěžovatel spatřuje nenahraditelnou újmu spojenou s právní mocí napadeného rozsudku v tom, že pravomocným správním rozhodnutím napadeným žalobou mu bylo odňato vlastnické právo k vyvlastňovaným nemovitostem a podle tohoto rozhodnutí bude ve veřejném seznamu vymazáno právo, jehož zachování se fakticky podanou žalobou domáhá, a to dříve, než bude rozhodnuto o kasační stížnosti. Bezprostředně hrozí, že vyvlastnitel zahájí stavební činnost na vyvlastňovaných nemovitostech, v jejímž důsledku dojde k trvalému znehodnocení pozemků jako zemědělské půdy.

Stěžovatel podotýká, že jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného měla s ohledem na ustanovení § 24 odst. 3 (správně zřejmě § 28 odst. 4 – pozn. NSS) zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vyvlastnění“), odkladný účinek. Řízení o odnětí vlastnického práva je natolik výjimečným správním řízením, že zákonodárce vždy spojoval s přezkumem pravomocného rozhodnutí v soudním řízení odkladné účinky. I poté, co došlo k novelizaci zákona o vyvlastnění zákonem č. 485/2012 Sb., zužujícím množinu rozhodnutí ve vyvlastňovacím řízení, proti kterým má podání žaloby odkladný účinek, zůstal zachován zákonný odkladný účinek proti samotnému rozhodnutí správního orgánu o vyvlastnění, z čehož stěžovatel dovozuje, že zákonodárce touto novelizací zdůraznil význam nutnosti zachovat *status quo* do skončení přezkumu správního rozhodnutí. Dle stěžovatele je zřejmé, že zákonodárce hodlal poskytnout ochranu proti odnětí vlastnictví po celou dobu probíhajícího řízení o soudním přezkumu správního rozhodnutí včetně řízení před kasačním soudem. Nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti v tomto případě by bylo v rozporu s uvedeným úmyslem zákonodárce poskytnout vyvlastňovanému co nejširší ochranu během přezkumného řízení.

Stěžovatel dále uvádí, že případné kasační rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nemusí být s to zajistit restituci původního právního stavu, pokud by například vyvlastnitel v mezidobí s předmětnou nemovitostí právně disponoval, zejména zcizil-li by tuto nemovitost ve prospěch třetí osoby, která by tak vlastnické právo k ní nabyla v dobré víře ve smyslu § 980 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v rozhodném znění. Vyvlastnitel podal dne 2. 6. 2016 návrh na vklad vlastnického práva k vyvlastňovaným nemovitostem. Rozhodnutím Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, katastrální pracoviště Frýdek – Místek, ze dne 28. 7. 2016, č. j. V – 5605/2016-802 bylo řízení o tomto návrhu vyvlastnitel přerušeno vzhledem k odkladnému účinku stěžovatelovy žaloby. Jelikož napadený rozsudek je pravomocný, pominuly i důvody k přerušení uvedeného řízení o návrhu na vklad vlastnického práva k předmětnému pozemku. Po případném vkladu vlastnického práva ve prospěch vyvlastnitel bude možné zahájit stavební činnost na uvedeném pozemku a v takovém případě může dojít k nenahraditelnému poškození zemědělské funkce pozemku, které nemůže dostatečně sanovat ani případné odstranění zhotovované stavby.

Dle stěžovatele se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem. Obtíže, které vyvlastniteli nebo jiným osobám může přiznání odkladného účinku

pokračování

kasační stížnosti způsobit, nemohou být poměřovány s újmou, která nastává stěžovateli již samotným odnětím vlastnického práva ani s bezprostředně hrozícími následky souvisejícími s tím, že stěžovatel přestane být vlastníkem a ztratí tak kontrolu nad svými nemovitostmi.

V souladu s ustanovením § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 120 téhož zákona, zaslal Nejvyšší správní soud doplněný návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovanému a osobám zúčastněným na řízení se stanovenou lhůtou k vyjádření.

Žalovaný ke stěžovatelovu návrhu uvedl, že ze správních spisů je zřejmé, že na vydání rozhodnutí o vyvlastnění pozemků stěžovatele existuje veřejný zájem, a to zájem na vyřešení dopravní infrastruktury v daném území. Lze rovněž dovodit, že přiznání odkladného účinku by bylo s uvedeným veřejným zájmem v rozporu.

Osoba zúčastněná na řízení 1) k návrhu na přiznání odkladného účinku uvedla, že dle § 4 odst. 2 zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, nemělo podání žaloby stěžovatelem odkladný účinek ze zákona, neboť dle citovaného ustanovení může soud přiznat žalobě odkladný účinek pouze na návrh, čímž je zohledněn zájem na zrychleném soudním přezkumu rozhodnutí o vyvlastnění, týkají-li se tato účelů budoucí realizace staveb uvedených v § 1 odst. 1 a 2 uvedeného zákona. Je zde přítomen veřejný zájem na vybudování veřejně prospěšné dopravní stavby, kterému by bylo případné přiznání odkladného účinku na překážku. Při budování této stavby nedojde k odstranění jiné stavby, na jejíž existenci by mohl mít stěžovatel důležitý zájem. Realizací rozhodnutí žalovaného (potažmo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně) pak nedojde k neodčinitelné škodě na majetku stěžovatele.

Nejvyšší správní soud nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Dle § 107 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přičemž ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užije přiměřeně. Dle § 73 odst. 2 s. ř. s. musí být pro přiznání odkladného účinku naplněny dva předpoklady. Soud tak přizná žalobě (či kasační stížnosti) odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro navrhovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Odkladný účinek kasační stížnosti představuje zcela výjimečný institut, kterým se mění účinky pravomocného rozhodnutí, a měl by být využíván pouze v situacích, kde výkon rozhodnutí nebo jeho jiné následky mohou působit značné obtíže. Kasační stížnost, jako mimořádný opravný prostředek, směřuje proti již pravomocnému rozhodnutí, a do doby rozhodnutí o kasační stížnosti je proto třeba na rozhodnutí krajského soudu pohlížet jako na správné. Pouze v případě naplnění zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je možno tuto zásadu narušit.

Zároveň je třeba vzít v potaz rovněž to, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem, neboť směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. Nejvyšší správní soud vychází ve své konstantní judikatuře z toho, že přiznání odkladného účinku vůči pravomocnému rozhodnutí je třeba připustit pouze tehdy, jestliže nezbytnost odkladného účinku převáží nad požadavkem právní jistoty a stability právních vztahů opírajících se o pravomocná rozhodnutí orgánů veřejné moci. Přiznáním odkladného účinku se prolamují právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno; tímto zákonným postupem ovšem není přiznání odkladného účinku, ale až meritorní výrok o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzovaném případě nedospěl k závěru, že by výkon nebo jiné právní následky rozsudku krajského soudu znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, resp. veřejnému zájmu.

Co se týká újmy hrozící stěžovateli, jak on sám ji popisuje, je zřejmé, že započítím stavebních prací na dotčeném pozemku může dojít ke změnám, které jsou z pohledu stěžovatele negativní a do značné míry i nevratné. Na druhou stranu je třeba vzít v potaz, že stěžovatel sice v návrhu na přiznání odkladného účinku tvrdil, ale žádným způsobem nedoložil, ač ho stíhalo vedle břemene tvrzení také břemeno důkazní, že mu tato újma hrozí zcela bezprostředně a nabývá tudíž dostatečné intenzity. Samotné nabytí právní moci rozhodnutí o vyvlastnění totiž ještě neznamená, že mohou být ihned zahájeny práce na stavbě dané silnice. Toto rozhodnutí je pouze jedním z předpokladů pro další postup podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v relevantním znění. Z odůvodnění napadeného rozsudku sice vyplývá, že bylo již vydáno rovněž rozhodnutí o umístění dané stavby, nicméně k její realizaci je zapotřebí rovněž pravomocné stavební povolení. Stěžovatel přitom nejen nedoložil, ale ani netvrdil, že by takové rozhodnutí pro danou stavbu již bylo vydáno a že by již nabylo právní moci. Přitom je třeba vycházet z toho, že stěžovatel je oprávněn účastnit se daného stavebního řízení [z odůvodnění napadeného rozsudku i tvrzení stěžovatele je zřejmé, že stavba se bude přímo dotýkat i pozemků, jež zůstaly ve vlastnictví stěžovatele - viz § 109 písm. e) stavebního zákona], a tedy i podat proti případnému rozhodnutí o povolení stavby odvolání, resp. následně proti odvolacímu rozhodnutí žalobu ke správnímu soudu, s níž může stěžovatel spojit rovněž návrh na přiznání odkladného účinku takové žaloby ve věci samotného povolení stavby.

Vedle již uvedeného musí Nejvyšší správní soud dále konstatovat, aniž by předjímal samotné posouzení důvodnosti kasační stížnosti, že je nicméně nutno v této fázi řízení vycházet z toho, že pozemek stěžovatele byl vyvlastněn v zájmu realizace veřejně prospěšné stavby, a je tedy dán veřejný zájem na tom, aby v tomto procesu nedocházelo k průtahům. Nejvyšší správní soud nyní nepovažuje za relevantní posouzení otázky, zda měla či neměla stěžovatelova žaloba odkladný účinek; přiznání odkladného účinku žalobě, stejně jako odkladný účinek žaloby ze zákona, se nijak netýká odkladného účinku kasační stížnosti. Lze toliko podotknout, jak již ostatně bylo uvedeno výše, že kasační stížnost nemá ze zákona odkladný účinek. To stanoví obecně pro všechna řízení o kasační stížnosti ustanovení § 107 odst. 1 s. ř. s. Výjimku z tohoto pravidla pak může stanovit buď tentýž

pokračování

zákon (srov. ustanovení § 107 odst. 2 s. ř. s., jež zakládá odkladný účinek kasační stížnosti ve věcech porušení pravidel financování volební kampaně), nebo zvláštní zákon na základě principu *lex specialis derogat legi generali* (srov. např. ustanovení § 32 odst. 5 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů). Pokud by Nejvyšší správní soud dovozoval odkladný účinek kasačním stížnostem určitého meritorního zaměření paušálně bez výslovného zákonného podkladu (tak, jak v nynějším případě výkladem dovozuje stěžovatel), jednal by tak v rozporu s ustanovením § 107 odst. 1 věty první s. ř. s.

Pokud se stěžovatel obává situace, kdy po (hypotetickém) vkladu vlastnického práva k předmětné nemovitosti ve prospěch vyvlastnítele může toto právo být dále vyvlastnítelem převedeno na třetí osobu, jež bude v dobré víře řádného nabytí vlastnického práva s ohledem na aktuální údaje katastru nemovitostí, jeví se takový scénář jako nepravděpodobný. Přítomnost dobré víry případného dalšího nabyvatele vlastnického práva lze (obdobně hypoteticky) vyloučit zapsáním poznámky spornosti katastrálním úřadem dle § 24 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě návrhu stěžovatele nejsou podmínky pro přiznání odkladného účinku jeho kasační stížnosti dle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. dány.

Nejvyšší správní soud proto návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl. Tím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu